

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 Quis sit eius actus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

¶ 2 Præt. Ad liberalem pertinet quarumcumque diuitiarum usus: sed diuitiæ naturales sunt ueriores, quæ diuitiæ artificiales, quæ in pecuniis consistunt, ut patet per Philo. in 1. Politic. ergo liberalitas non est principaliter circa pecunias.

Lib. 1. Polit. cap. 5. & 6. §. 5.

¶ 3 Præt. Diuersarum uirtutum diuersæ sunt materiæ, quia habitus distinguuntur secundum obiecta: sed res exteriores sunt materiæ iustitiæ distributiue, & commutatiue: ergo non sunt materiæ liberalitatis.

Libro 4. ca. 1. circa medium, tomo 5.

Sed contra est, quod * Philoso. dicit in 4. Ethico. quod liberalitas uidetur esse medietas quædam circa pecunias.

Libro 4. ca. 2. tomo 5.

Respon. Dicendum, quod secundum * Philo. in 4. Ethic. ad liberalem pertinet emissiuum esse. Unde & alio nomine liberalitas largitas nominatur, quia quod largum est, non est retentiuum, sed est emissiuum, & ad hoc idem pertinere uidetur etiam nomen liberalitatis. Cum enim aliquis a se emit, quodammodo illud a sua custodia, & dominio liberat, & animum suum ab eius affectu liberum esse ostendit. Ea uero quæ emittenda sunt ab uno homine in alium, sunt bona possessa, quæ nomine pecuniæ significantur: & ideo propria materia liberalitatis est pecunia.

In solut. ad arg. 3. præc. artic.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod sicut dictum est, liberalitas non attenditur in quantitate dati, sed in affectu dantis. Affectus autem dantis disponitur secundum passionem amoris, & concupiscentiæ, & per consequens delectationis & tristitiæ ad ea, quæ dantur: & ideo immediata materia liberalitatis sunt interiores passionem, sed pecunia exterior est obiectum ipsarum passionum.

De discipl. Christi. ca. 1. 2. medium, tomo 9.

AD II. Dicendum, quod sicut * Aug. dicit in lib. de disciplina Christi. Totum quicquid homines in terra habent, & omnia quorum sunt domini, pecunia uocatur: quia antiqui, quæ habebant, in pecuniis habebant. & * Philosophus dicit in 4. Ethico. quod pecunias omnia dicimus, quorum dignitas numerate mensuratur.

Lib. 4. Ethic. in principio libri, tomo 5.

AD III. Dicendum, quod iustitia constituit æqualitatem in istis exterioribus rebus: non autem ad eam proprie pertinet moderari interiores passionem. Unde aliter pecunia est materia liberalitatis, & aliter iustitiæ.

ARTICVLVS. III.

Utrum uis pecunia sit actus liberalitatis.

Intra arti. 4. & quo. 5. art. 2. ad 1. & 4. Ethic.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur, quod uti pecunia non sit actus liberalitatis. Diuersarum enim uirtutum diuersi sunt actus, sed uti pecunia conuenit aliis uirtutibus, sicut iustitiæ, & magnificentiæ, non ergo est proprius actus liberalitatis.

Libro 5. c. 9. per 1. a principio.

¶ 2 Præt. Ad liberalitatem non solum pertinet dare, sed etiam accipere, & custodire, sed acceptio, & custodia non uidentur ad usum pecuniæ pertinere. ergo inconuenienter dicitur proprius actus liberalitatis usus pecuniæ.

Libro 4. c. 1. ad medium a principio, tomo 5.

¶ 3 Præt. Usus pecuniæ non solum consistit in hoc, quod pecunia detur, sed in hoc, quod expendatur, sed expendere pecuniam refertur ad ipsum expendentem, & sic non uidetur esse actus liberalitatis. dicit enim * Seneca in 3. de Beneficiis. Non est liberalis aliquis ex hoc, quod sibi donat. ergo non quilibet usus pecuniæ pertinet ad liberalitatem.

Sed contra est, quod * Philoso. dicit in 4. Ethico. Vnoquoque optime utitur, qui habet circa singula uirtutem. ergo diuitiis utitur optime, qui habet circa pecunias uirtutem: iste autem est liberalis. ergo bonus usus pecuniarum est actus liberalitatis.

Respon. Dicendum, quod speculatio obiecto, ut supra habetur est. Quæ siue materia liberalitatis est pecunia, cuius mensurari potest, ut dicitur in libro de liber virtutis conuenienter se habet ad actum, consequens est, ut cum liberalitas actus eius sit proportionatus pecuniæ, cadit sub ratione bonorum uirtutum exteriora bona ad usum hominum: ideo actus proprius liberalitatis est diuitiis uti.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod actus liberalitatis bene uti diuitiis in quantum ad di, eo quod diuitiæ sunt propria materia actus. Ad iustitiam autem pertinet ut sit iustum rationem debiti, prout dicitur in libro de iustitia. Ad magnificentiam autem pertinet, ut diuitiis secundum quamdam speculatiuam, quæ est, secundum quod affluuntur in bonum magni expletionem. Unde & magis perfectum modo se habet ex additione ad actum ut infra dicitur.

AD II. Dicendum, quod ad liberalitatem non solum conuenienter uti sunt exteriora bona, sed etiam preparare oportet, ut bene utendum: Sicut ad fortunam dicitur in libro de fortuna non solum exercere gladium in hostem, sed exacere gladium, & in uaga occurrere. Ad liberalitatem pertinet non solum, ut sed etiam eam preparare, & conuenienter uti.

AD III. Dicendum, quod sicut dicitur in libro de disciplina Christi. Quæ materia liberalitatis sunt interiora, secundum quas homo afficitur caritate, ideo ad liberalitatem pertinet preparare propter inordinatam affectionem, ut non prohibeatur a quocunque debitoribus duplex usus pecuniæ. Vnus ad sumptus, uel expensas pertinet, quo quis utitur ad alios, qui pertinet ad liberalitatem pertinet, ut non moderatum amorem pecuniæ conuenientibus expensibus, ut rationibus. Unde circa rationes dicitur, quod consistit, secundum * Philo. in libro de Seneca est intelligendum, quod se habet ad dationes. Non quis liberalis ex hoc, quod sibi donat.

ARTICVLVS. IIII.

Utrum ad liberalem maxime pertinet dare.

AD QVARTVM sic proceditur. Videtur, quod ad liberalem non maxime pertinet dare, quia prudentia dirigitur ad actus moralis: sed maxime uidetur ad actus morales, diuitias conferuare, ut dicitur in Ethic. quod illi qui non accipiunt, sed susceperunt acquisitam ad alios dant, quia sunt in experti indigentia. ¶ 2 Præt. De hoc, quod aliquis dicitur liberalis, quod dare non maxime pertinet, sed tristatur, neque ab eo delectatur, quæ tristatur de his quæ delectantur in bonis, ut dicitur in 4. Ethico. ergo maxime pertinet dare.

¶ 3 Præt. Ad illud implendum, quod dicitur, homo utitur uis quibus se habet ad actum, ut dicitur in libro de fortuna, est petitius, ut * Philoso. dicit in libro de fortuna.